

VEUS
CIRCULARS

FRANCISCO CIFUENTES • AULETS ARQUITECTES

Arquitectura amb arrels, regeneració amb sentit

MOVIMENT REGENERATIU PER AL FUTUR DE LES BALEARS

Arquitectura amb arrels, regeneració amb sentit

Què passa quan deixam de veure el territori com una matèria primera a explotar i començam a llegir-lo com una memòria viva a regenerar? Segons Francisco Cifuentes, arquitecte i cofundador d'Aulets Arquitectes, aquesta és la pregunta clau per avançar cap a una economia circular que connecti amb les nostres arrels i amb el futur que volem construir.

Des del seu estudi a Mallorca, Cifuentes impulsa una arquitectura que no parteix del full en blanc, sinó del lloc: canteres abandonades, arbres caiguts, coneixement tradicional i paisatges ferits. És aquí on troba les peces per reconstruir –amb respecte, creativitat i sentit– un sistema econòmic que deixi enrere l'extracció i assumeixi la regeneració com a motor.

Els seus projectes demostren que es pot fer: transformar restes en recursos, revaloritzar l'artesania, activar comunitats i donar forma a espais que no només són sostenibles, sinó també coherents amb la identitat i la memòria del territori.

Per a les Balears, el seu missatge és clar: cal abandonar la cultura del residu i construir una nova cartografia. Una cartografia que identifiqui allò que hem deixat de veure, i que permeti activar el que ja existeix per imaginar un futur més viu, més savi i més just.

Francisco Cifuentes

Arquitecte

No podem regenerar el territori si abans no regeneram la nostra mirada. El que anomenam residu, pot ser recurs. El que pareixia abandonat, pot ser activat.

Vivim envoltats d'espais degradats, recursos oblidats i sabers arraconats. Però, i si la regeneració no comença al bosc ni a la cantera, sinó dins la nostra manera de veure el món?

Des d'Aulets Arquitectes, Francisco Cifuentes defensa una nova mirada sobre el territori: no extractiva, arrelada i creativa. Aposta per una arquitectura circular que treballa amb allò que ja hi ha –materials locals, paisatges malmesos, arbres caiguts, coneixement tradicional– per imaginar formes noves d'habitar i produir.

El seu enfocament parteix d'una convicció profunda: el futur no s'ha de construir des de zero, sinó des de les restes. Per això, impulsa projectes com Amaran o Son Puigdorfilà, que demostrin que la regeneració pot ser motor econòmic, revitalització cultural i relectura del paisatge.

A través de Veus Circulars, Francisco Cifuentes ens convida a deixar enrere la cultura de l'abandonament i activar la imaginació regenerativa. Perquè només si sabem llegir el territori amb ulls nous, podrem construir un futur amb arrels.

En paraules seves:

El paisatge regeneratiu no s'imposa: es descobreix, es cuida i es transforma des de dins.

1

El sistema econòmic pot abraçar la regeneració?

No només pot, sinó que ha de fer-ho. I per avançar en aquesta direcció, cal repensar completament la nostra relació amb els recursos. Venim d'un model extractiu que ha deixat cicatrius profundes al territori i també a les nostres maneres de viure. Ara és moment de superar-ho.

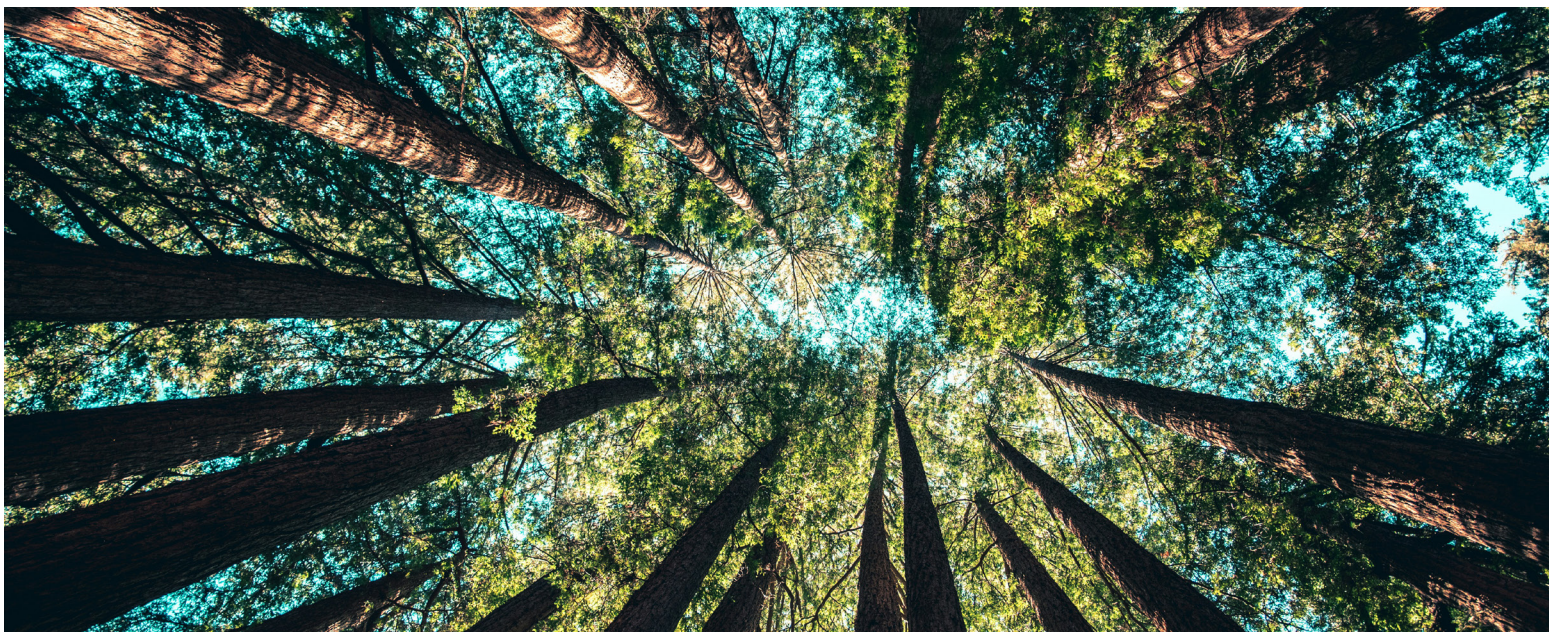
Potser és bo distingir entre dos enfocaments emergents: el post-extractivisme, que rebutja continuar extraient sense retornar res, i el no-extractivisme, que promou una relació regenerativa amb la matèria i el paisatge, basada en el respecte, la reutilització i la cura. La regeneració no és un afegit, hauria de ser la força que impulsa l'economia.

Un exemple concret: el projecte Amaran, nascut arran d'un esclafit que va arrasar 300.000 arbres a Banyalbufar. Podíem haver venut la fusta o ignorat el desastre, però vàrem decidir reutilitzar aquells arbres per crear mobles de disseny, produïts localment. D'allò caigut, en vàrem fer projecte. Aquest gest de donar nova vida al que semblava perdut és una imatge viva del que podria ser una economia regenerativa: crear valor, ocupació i identitat sense consumir més, sinó estimant millor allò que ja tenim.

2

Quins són, per a tu, els grans reptes d'un futur regeneratiu com el que plantejam des d'Impulsa Balears?

El gran repte és abordar la realitat des de la seva complexitat. Els sistemes naturals són complexos, però també ho són els sistemes socials i productius que hem creat. Si no entenem aquesta complexitat, no podrem regenerar res.

Aquesta mirada sistèmica és imprescindible per tornar a donar sentit als espais oblidats. Tenim moltes zones que han estat explotades i abandonades: canteres buides, camps erosionats, oficis perduts. Però aquestes ruïnes contenen també una memòria i un potencial regeneratiu que no podem desaproveitar.

Per això, cal anar més enllà del diagnòstic i activar projectes que combinin disciplines, talents i visions de llarg recorregut. La regeneració no es fa amb un únic pla o despatx, sinó sumant actors que vegin allà on ningú mira. A Mallorca tenim matèria gris abandonada i també molta energia creativa latent. Cal connectar-ho tot.

3

És utòpic pensar que a les Balears podríem restaurar –i fins i tot millorar– el nostre capital natural i social? Quin paper hi juga l'economia circular en aquest camí?

No només és possible, és necessari. A les Balears ja hi ha projectes que ho demostren. A Son Puigdorfila, per exemple, hem combinat materials locals i reutilitzats amb tecnologies que respecten els cicles naturals. No hem partit de zero, sinó del que ja tenim: un territori ric, una cultura constructiva pròpia i una gran capacitat per imaginar usos nous per a allò que semblava obsolet.

La regeneració és molt més que una estratègia tècnica: és una manera de pensar. No es tracta de consumir menys per fer menys mal. Es tracta de dissenyar millor, perquè tot allò que produïm pugui tenir una segona vida, una tercera... I que el seu valor creixi amb el temps, no es degradi.

Aquesta visió connecta el capital natural amb el capital social, perquè no hi ha territori viu sense comunitats implicades. L'economia circular ens dona les eines, però només la regeneració ens dona el propòsit.

4

Com es plasma el pensament regeneratiu a la pràctica? Quines eines poden ajudar a accelerar solucions transformadores?

Per pensar de manera regenerativa, primer cal mirar amb uns altres ulls. No podem construir un futur nou amb els mateixos mapes de sempre. Ens cal una nova cartografia: una manera diferent d'identificar recursos, potencialitats i connexions latents dins el territori.

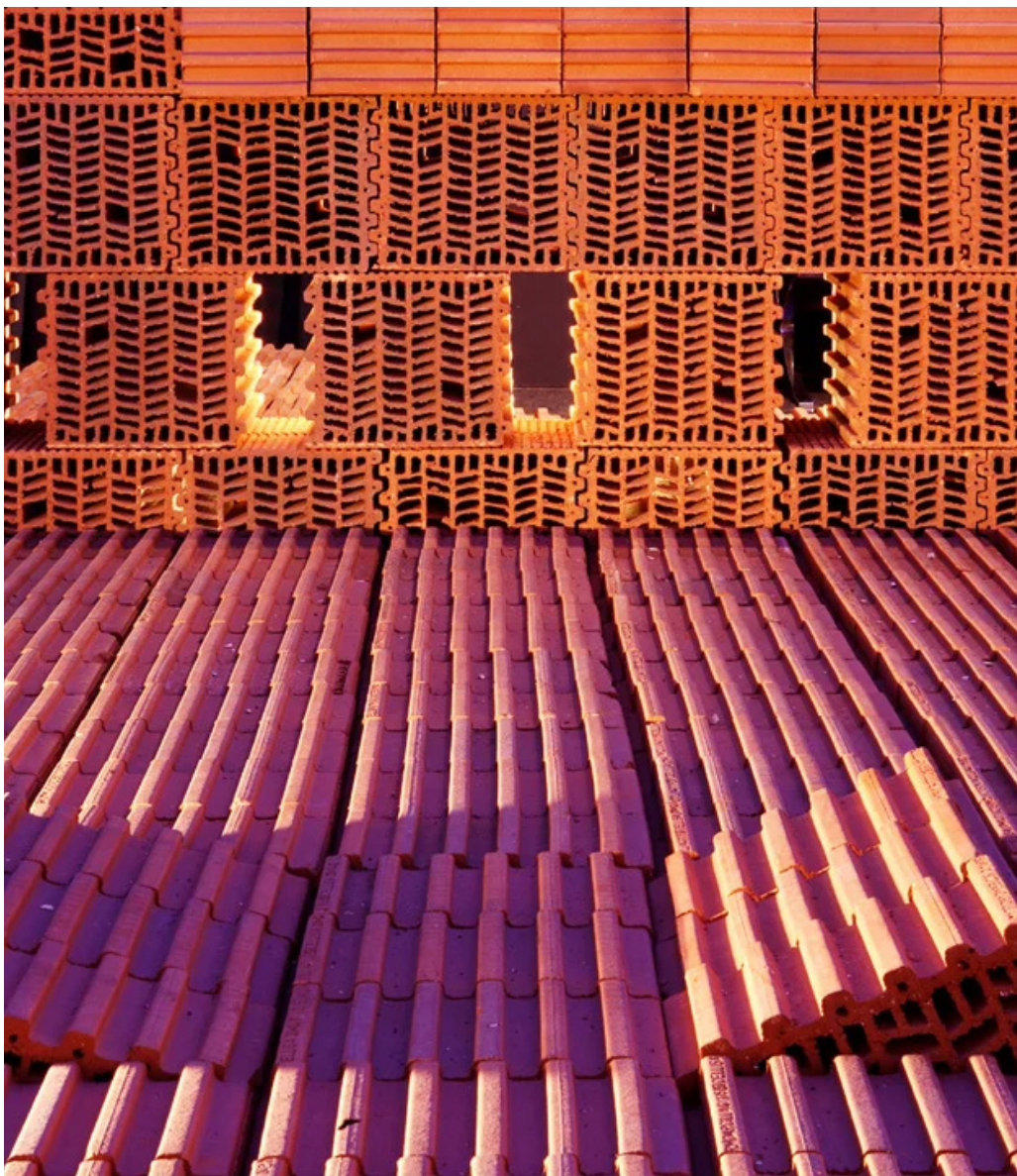
Per això, defens una combinació d'eines antigues i noves. La tecnologia pot ser una gran aliada –des de la digitalització fins a la fabricació avançada–, però només si sabem on i per a què aplicar-la. I això només es pot saber si coneixem el territori i la seva història.

Com a exemple, podria destacar els projectes que recuperen pedreres abandonades o boscos caiguts per convertir-los en espais productius i hàbitats vius. No parlem només de materials. Parlem de reconnectar el que havíem separat: natura i arquitectura, coneixement local i innovació, passat i futur.

La regeneració comença amb un canvi de mirada: veure en allò abandonat no un final, sinó un principi. El pensament regeneratiu no cerca destruir per començar de nou, sinó activar allò que ja hi és i que només espera ser redescobert.

5

En aquest procés de canvi, què es pot fer des de l'arquitectura i el disseny per sembrar un futur regeneratiu a les Balears?

L'arquitectura no és només una disciplina tècnica, sinó una eina de transformació cultural. Allò que construïm reflecteix com entenem el món i com ens hi relacionam. Si volem un futur regeneratiu, necessitam una arquitectura que escolti, que s'adapti i que repari.

Això vol dir treballar amb el lloc –no contra ell–, utilitzar materials locals, reaprofitar recursos existents i fomentar oficis arrelats al territori. Però també vol dir repensar com projectam, com escoltam les comunitats i com valoram allò que ja existeix.

L'arquitectura té el poder de fer visibles coses que sovint passen desapercebudes: un arbre caigut, una pedrera en desús, una estructura oblidada... Quan les activam amb sentit, deixam de parlar només d'espais i començam a parlar de vincles, de cicles i de cures.

El missatge és clar: per sembrar un futur regeneratiu a les Balears, cal recuperar una mirada integradora i compromesa. No basta amb fer edificis eficients. Hem de crear contextos vius que permetin habitar el territori amb respecte, intel·ligència i afecte.

VEUS CIRCULARS comparteix testimonis que donen continuïtat al relat iniciat en l'Impulsa Circular Meeting 2025, amb l'objectiu d'accelerar la transició cap a un sistema turístic circular a les Balears.

Cadascun recull la veu de referents internacionals i d'actors públics i privats del territori que, des de la seva experiència i compromís, contribueixen a descobrir oportunitats i obrir noves vies de valor al voltant del paradigma de l'economia circular. Tots pensen i actuen d'aquesta manera: amb coratge, consciència i capacitat de transformar. Comparteixen la visió de construir un futur regeneratiu per a l'arxipèlag.

VEUS CIRCULARS forma part de la iniciativa d'Impulsa Balears en el rol de broker de la transició, articulant coneixement, aliances i acció transformadora al voltant de la implementació del **Roadmap del trànsit cap a un sistema turístic circular a les Balears. Horitzó 2025-2035.**

Perquè posar veu a l'economia circular és també una manera d'activar-la.